

Lovforslag nr. L 190. Fremsat den 12. marts 1997 af indenrigsministeren (Birte Weiss)

Forslag

til

Lov om ændring af udlændingeloven

(Optagelse af fingeraftryk og personfotografi, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.)

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 51 af 22. januar 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 34 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Politiet kan, hvis det skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse, bestemme, at en udlænding skal give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter, såfremt

- 1) udlændingen indgiver ansøgning om asyl ved eller efter indrejsen og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. § 40, stk. 1,
- 2) udlændingen udebliver fra en afhøring ved Udlændingestyrelsen eller politiet, hvortil den pågældende er indkaldt,
- 3) udlændingen har udvist voldelig eller truende adfærd over for personer, der udfører opgaver med driften af et indkvarteringssted for udlændinge, eller over for de personer, der i øvrigt opholder sig på indkvarteringsstedet,
- 4) udlændingen ikke efterkommer Udlændingestyrelsens bestemmelse om, at udlændingen skal tage ophold efter Udlændingestyrelsens nærmere bestemmelse, jf. § 42 a, stk. 4, 1. pkt., eller
- 5) politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. § 40, stk. 3, 1. pkt.«

2. I § 40, stk. 3, 2. pkt., indsættes efter »fremstilles for hjemlandets eller et andet lands re-

præsentation«: », eller at udlændingens fingeraftryk, der er optaget i medfør af § 40 a, stk. 1 og 2, kan videregives til hjemlandets eller et andet lands repræsentation.«

3. § 40, stk. 4, ophæves og i stedet indsættes:

»Stk. 4. Afgiver en person en erklæring til oplysning i sager, der henhører under denne lov, kan udlændingemyndighederne kræve, at erklæringen afgives på tro og love.

Stk. 5. Den, der ved at afgive en urigtig erklæring eller på anden måde medvirker eller søger at medvirke til, at en udlænding opnår en opholdstilladelse ved svig, skal erstatte de udgifter, der påføres staten ved udlændingens indrejse, ophold og udrejse og ved udlændingens behandling. Kravet tillægges udpantningsret.«

Stk. 5-7 bliver herefter stk. 6 – 8.

4. I § 40 a, stk. 1, ændres i nr. 2 »§ 48, stk. 2,« til: »§ 48, stk. 2, eller«, og der indsættes som nr. 3:

»3) som ikke søger om opholdstilladelse efter § 7, stk. 1 og 2, og som skal afvises, udvises eller udrejse af landet, jf. § 30, stk. 1, såfremt der på baggrund af pågældendes dokumenter, ejendele, økonomiske midler og andre personlige forhold er bestemte grunde til at antage, at den pågældende vil indrejse på ny og ansøge om opholdstilladelse efter § 7, stk. 1 og 2.«

5. I § 40 a, stk. 2, indsættes efter »med henblik på identifikation af den pågældende«: »eller

med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument«.

6. I § 40 a indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»Stk. 4. Fingeraftryk, der modtages fra udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager, kan registreres i det i stk. 3 nævnte edb-register.

Stk. 5. Fingeraftryk, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register, slettes 10 år efter registreringen af fingeraftrykket i registret.

Stk. 6. Fingeraftryk, der registreres i det i stk. 3 nævnte edb-register, kan til brug for identifikation af den pågældende udlænding manuelt eller elektronisk sammenholdes med fingeraftryk optaget efter retsplejelovens bestemmelser herom.«

Stk. 4 – 6 bliver herefter stk. 7 – 9.

7. Efter § 40 a, stk. 4, der bliver stk. 7, indsættes som nyt stykke:

»Stk. 8. Søgning og videregivelse af oplysninger fra registret til politiet til brug for en international efterlysning kan foretages under de i stk. 7 nævnte betingelser.«

Stk. 5 – 6, der ved § 1, nr. 6, er blevet stk. 8 – 9, bliver herefter stk. 9 – 10.

8. I § 40 a, stk. 5, der bliver stk. 9, ændres »stk. 4« til: »stk. 7 og 8«.

9. I § 40 a, stk. 6, der bliver stk. 10, ændres »fingeraftryk, der er optaget i medfør af stk. 1 eller 2« til: »fingeraftryk, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i edb-registret«.

10. Efter § 40 a indsættes:

»§ 40 b. Der kan optages personfotoграфи af en udlænding, der søger om opholdstilladelse efter § 7.

Stk. 2. Der kan optages personfotoграфи af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende, med henblik på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

Stk. 3. Personfotoграфи optaget i medfør af stk. 1 og 2 kan uden udlændingens samtykke videregives til indenlandske og udenlandske

udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager.«

11. I § 42 a indsættes som stk. 5 og 6:

»Stk. 5. Har en udlænding, der ikke har ansøgt om opholdstilladelse i henhold til § 7, efter reglerne i kapitel 1 og 3 – 5 ikke ret til at opholde sig her i landet, kan Udlændingestyrelsen bestemme, at udgifterne til udlændingens underhold dækkes af Udlændingestyrelsen i overensstemmelse med bestemmelsen i stk. 1. Stk. 4 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Udlændingestyrelsen kan bestemme, at en udlænding, der er omfattet af stk. 1 eller 5, ikke skal have dækket sine udgifter til underhold, bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser, såfremt

- 1) udlændingen indgiver ansøgning om asyl ved eller efter indrejsen og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. § 40, stk. 1,
- 2) udlændingen udebliver fra en afhøring med Udlændingestyrelsen eller politiet, hvortil den pågældende er indkaldt,
- 3) udlændingen har udvist voldelig eller truende adfærd over for personer, der udfører opgaver med driften af et indkvarteringssted for udlændinge, eller over for de personer, der i øvrigt opholder sig på indkvarteringsstedet,
- 4) udlændingen ikke efterkommer Udlændingestyrelsens bestemmelse om, at udlændingen skal tage ophold efter Udlændingestyrelsens nærmere bestemmelse, jf. § 42 a, stk. 4, 1. pkt.,
- 5) udlændingen ikke efterkommer politiets bestemmelse om en i § 34 nævnt foranstaltning,
- 6) udlændingen tilsidesætter et pålæg om at udføre nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstedet, jf. § 42 d, stk. 1,
- 7) udlændingen er efterlyst af politiet med henblik på forkyndelse, udrejsekontrol eller udsendelse, eller
- 8) politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, og udlændingen ikke medvirker hertil, jf. § 40, stk. 3, 1. pkt.«

12. § 42 c, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Børn i den undervisningspligtige alder, der opholder sig her i landet, og hvis ansøgning om opholdstilladelse i henhold til § 7 er taget under behandling, eller hvis forældre er omfat-

tet af § 42 a, stk. 5, skal deltage i særskilt tilrettelagt undervisning.«

13. I § 46, stk. 2, ændres »§ 42 a, stk. 4, 1. pkt.,« til: »§ 42 a, stk. 4, 1. pkt., og stk. 5«.

14. Efter § 47 indsættes:

»§ 47 a. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at politiet i helt særlige tilfælde kan udstede visum ved indrejsen i landet samt udstede tilbagerejsetilladelse til en udlænding, der lovligt opholder sig her i landet.«

15. I § 48, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 40, stk. 3 – 5,« til: »§ 40, stk. 6-7,« og »§ 40 a, stk. 6,« til: »§ 40 a, stk. 4 – 6 og 10, og § 40 b«.

16. I § 53 a, stk. 5, indsættes efter »ansøgt om

opholdstilladelse efter §§ 7-8«: »eller omfattet af § 42 a, stk. 5«.

17. § 61 affattes således:

»§ 61. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Hensigten med dette lovforslag er at sikre det bedst mulige grundlag for de afgørelser, som Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet træffer som led i asylsagsbehandlingen, og at forbedre mulighederne for at imødegå et eventuelt misbrug af udlændingelovens regler om asyl og opholdstilladelse på andet grundlag.

Der har i den senere tid kunnet konstateres et stigende antal sager, hvor udlændinge har ansøgt om asyl ved henvendelse til politiet i Modtagecenter Sandholm, uden at det efterfølgende har været muligt at fastlægge de pågældendes rejserute og i mange tilfælde ej heller deres identitet.

Politiets hidtidige erfaringer med de gældende bestemmelser i udlændingelovens § 40 a om optagelse af fingeraftryk, der blev vedtaget ved lov nr. 382 af 14. juni 1995 og trådte i kraft den 16. juni 1995, har vist, at der er behov for visse ændringer i disse regler. Rigspolitiets erfaringer er beskrevet i en redegørelse, som den 10. december 1996 blev afgivet til Indenrigsministeriet. Redegørelsen omtales nærmere under punkt 2 og er optaget som bilag til lovforslaget.

Forslaget indeholder på denne baggrund en række bestemmelser om en udvidet, men særlig afgrænset adgang til at optage og udveksle fingeraftryk med henblik på en hurtigere og mere sikker identifikation af udlændinge, der søger om eller i den konkrete sag må formodes at ville søge om asyl i Danmark eller i andre europæiske lande.

Efter forslaget skabes der mulighed for, at politiet kan optage fingeraftryk af udlændinge, der ikke ansøger om asyl, men som afvises, udvises eller udsendes i en situation, hvor der på baggrund af pågældendes dokumenter, ejendele, økonomiske midler og andre personlige forhold er bestemte grunde til at antage, at udlændingen vil indrejse på ny og ansøge om asyl (de såkaldte gruppe C-udlændinge). Efter de gældende regler er der ikke adgang til, at politiet optager fingeraftryk af udlændinge, der ikke ansøger om asyl, medmindre der er konkret tvivl om den pågældende udlændings identitet.

Forslaget giver endvidere hjemmel til under visse nærmere angivne betingelser manuelt eller elektronisk at sammenholde oplysninger i de to registre i Centralbureauet for Identifikation (CFI), d.v.s. Det Centrale Fingeraftryksregister over Asylansøgere og Uidentificerede Udlændinge m.v. (B-filen) og Det Centrale Fingeraftryksregister over kriminelle (A-filen).

Der skabes således mulighed for, at en udlændings fingeraftryk i forbindelse med en lagring i den såkaldte B-fil vil kunne sammenholdes med fingeraftryk i A-filen. Dette giver mulighed for til brug for asylsagsbehandlingen at få afsløret et eventuelt tidligere ophold i Danmark under anden identitet. Efter de gældende regler er der ikke mulighed for, at de fingeraftryk, der er lagret i B-filen, kan sammenholdes med fingeraftrykkene i A-filen.

Der tilvejebringes efter forslaget desuden mulighed for, at fingeraftryk, der modtages fra udenlandske myndigheder, og som er optaget i forbindelse med udlændingesager i udlandet, kan lagres i B-filen. Endvidere indføres en slettefrist på 10 år for oplysninger i B-filen. I dag er slettefristen i følge registerforskrifterne 5 år.

Der indføres også mulighed for, at der kan foretages søgning i B-filen for internationalt efterlyste personer. Søgningen kan – ligesom ved søgning til brug for politiets efterforskning her i landet – kun ske efter retskendelse og kun for forbrydelser med en strafamme på mere end 1½ år. Herved gives der mulighed for til brug for asylsagsbehandlingen at få undersøgt, dels om vedkommende har indgivet ansøgning om asyl under falsk identitet, dels om vedkommende i Danmark eller i udlandet har begået kriminalitet.

Lovforslaget giver ingen almindelig adgang til at foretage søgning i straffeprocessuelt øjemed i B-filen.

For at hindre misbrug af udlændingelovens tilladelsessystem er det endvidere vigtigt at gøre det så lidt attraktivt som muligt for udlændinge, hvis ansøgning om opholdstilladelse er under behandling, at modvirke sagens oplysning eller at forstyrre driften af det indkvarteringssted, hvor udlændingen er

indlogeret. Det er ligeledes vigtigt at hindre, at udlændinge, der har fået endeligt afslag på opholdstilladelse, modvirker udsendelse af landet.

Forslaget indeholder derfor regler om, at udlændinge, som det påhviler at udrejse af landet, men som ikke medvirker til udsendelsen, ikke skal have deres underhold her i landet dækket bortset fra kost og logi i naturalier og sundhedsmæssige ydelser. Det foreslås endvidere, at der gives mulighed for at pålægge sådanne udlændinge meldepligt hos politiet.

Lovforslaget indeholder desuden en række yderligere forslag til styrkelse af myndighedernes muligheder for at afsløre misbrug af udlændingssystemet.

Det foreslås således, at der i forbindelse med fremstilling for hjemlandets repræsentation som led i politiets bestræbelser på at effektuere afslag på opholdstilladelse efter retskendelse kan optages og videregives fingeraftryk af den pågældende udlænding.

Der indføres endvidere mulighed for, at udlændingemyndighederne kan kræve, at den udlænding, der afgiver en erklæring til brug for en udlændingesag, skal afgive erklæring på tro og love og dermed være undergivet det skærpede strafansvar efter straffelovens § 161.

Det foreslås desuden, at den, der ved at afgive en urigtig erklæring eller på anden måde medvirker eller søger at medvirke til, at en opholdstilladelse opnås ved svig, er pligtig at erstatte staten de udgifter, der påføres ved udlændingens indrejse, ophold og udrejse samt ved behandlingen af udlændingesagen. Kravet tillægges efter forslaget udpantningsret.

Det foreslås endvidere, at politiet skal kunne optage personfotografi af asylansøgere, selv om der ikke måtte være et aktuelt behov herfor i forbindelse med identifikation af de pågældende, og at politiet skal have adgang til at videregive personfotografiet til såvel indenlandske som udenlandske udlændingemyndigheder. Dette forslag giver blandt andet mulighed for som forudsat i EF-asykonventionens (i det følgende Dublin-konventionen) gennemførelsesforanstaltninger at videregive personfotografier i forbindelse med en anmodning til en anden EU-stat om overtagelse af asylsagsbehandlingen. Dublin-konventionen er gennemført i dansk ret ved lov nr. 387 af 6. juni 1991 om ændring af udlændingeloven.

Forslaget indeholder desuden præcisering af den allerede gældende ordning, hvorefter politiet i helt særlige tilfælde kan udstede visum og tilbagerejsetilladelse ved grænsen.

Forslaget indeholder endelig en præciserende affattelse af bestemmelsen i udlændingelovens § 61 om strafansvar for selskaber m.v. (juridiske personer).

2. Baggrunden for forslagets regler om optagelse og udveksling af fingeraftryk og personfotografi

2.1. De gældende regler om optagelse og udveksling af fingeraftryk og personfotografi

Ved lov nr. 382 af 14. juni 1995 blev udlændingelovens regler om optagelse af fingeraftryk af asylansøgere m.v. ændret, således at der blev givet adgang til at optage fingeraftryk af alle spontane asylansøgere, hvis sager tages under realitetsbehandling i Danmark, uanset om de pågældende må anses for identificerede eller ej.

Endvidere blev der givet adgang til at optage fingeraftryk af alle spontane asylansøgere, hvis ansøgninger ikke realitetsbehandles, idet de pågældende afvises eller udvises efter bestemmelsen i udlændingelovens § 48, stk. 2.

Ændringerne af udlændingelovens regler om optagelse af fingeraftryk af asylansøgere m.v., som blev gennemført ved lov nr. 382 af 14. juni 1995, byggede på en række anbefalinger i Per Sørensen-udvalgets 3. delbetænkning vedrørende effektivisering af asylsagsbehandlingen (betænkning nr. 1288/1995).

Baggrunden for overvejelserne i Per Sørensen-udvalgets 3. delbetænkning var, at begrænsningerne i de tidligere gældende regler om adgang til at optage fingeraftryk af asylansøgere efter udvalgets opfattelse

- i betydelig grad forringede mulighederne for en effektiv og hurtig asylsagsbehandling med længe sagsbehandlingstider til følge,
- modvirkede mulighederne for at afsløre »dobbeltansøgninger« med deraf følgende unødvendig belastning af asylsagsbehandlingssystemerne såvel her i landet som i andre lande, og
- forøgede risikoen for materielt urigtige afgørelser (tilladelser) i asylsager, navnlig i sager med »identificerede« asylansøgere, hvis rejserute ikke var fastlagt.

Ved lov nr. 382 af 14. juni 1995 blev der endvidere åbnet mulighed for, at de optagne fingeraftryk kan registreres i et særligt edb-register, som indenrigsministeren har fastsat forskrifter for. Endvidere indeholdt lovændringen en række bestemmelser om, at der under visse nærmere betingelser til brug for en strafferetlig efterforskning vil kunne foretages søgning i registeret. Ændringen indeholdt herudover en række bestemmelser om, at de optagne fingeraftryk vil kunne udleveres til udlændingemyndigheder i andre lande, hvis disse oplysninger alene benyttes til brug for behandlingen af udlændingesager, jf. nærmere bestemmelsen i § 40 a, stk. 6.

Det fremgår endvidere af bestemmelsen i § 40, stk. 4, at der kan optages personfotografi af udlæn-

dinge, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af de pågældende eller med henblik på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument.

2.2. Rigspolitiets redegørelse af 10. december 1996 om anvendelsen om de ændrede regler om optagelse af fingeraftryk

Det fremgår af punkt 2.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget til lov nr. 382 af 14. juni 1995, at Rigspolitiet efter en periode på et år til Indenrigsministeriet skal afgive en redegørelse, der kan danne grundlag for en vurdering af, om intentionerne bag forslagene til ændring af bestemmelserne om optagelse m.v. af fingeraftryk af udlændinge kan anses for opfyldt i relation til bl.a. misbrugstilfælde.

Rigspolitiet har den 10. december 1996 afgivet redegørelsen til Indenrigsministeriet og er i den forbindelse blandt andet fremkommet med følgende anbefalinger:

- Det bør overvejes at skabe mulighed for at optage fingeraftryk af udlændinge, der ved forsøg på indrejse i Danmark skønnes at tilhøre persongruppe C, det vil sige udlændinge, der ikke ansøger om asyl, men som afvises eller udvises, såfremt der i den konkrete sag opstår en begrundet formodning om, at det reelle formål med forsøg på at indrejse i landet er at ansøge om opholdstilladelse efter § 7. Forslaget er fremsat i overensstemmelse med anbefalinger i Per Sørensen-udvalgets 3. delbetænkning (betænkning nr. 1288/1995) side 136-139.
- Det bør overvejes at skabe mulighed for, at fingeraftryk, der modtages fra udenlandske udlændingemyndigheder, og som opfylder betingelserne for søgningen i B-filen, kan lagres i B-filen.
- Det bør overvejes at skabe mulighed for, at en udlændings fingeraftryk i forbindelse med lagring i B-filen (registeret med fingeraftryk af asylansøgere og uidentificerede udlændinge optaget i overensstemmelse med udlændingelovens regler) kan søges op mod fingeraftryk, der er lagret i A-filen (registeret med fingeraftryk optaget i overensstemmelse med retsplejelovens regler).
- Det bør overvejes at arbejde for en slettefrist på 10 år i EUODAC-konventionen og allerede nu overvejes at ændre registerforskrifterne for det centrale fingeraftryksregister over asylansøgere og uidentificerede udlændinge, således at slettefristen hér bliver på 10 år.
- Det bør overvejes at skabe mulighed for at søge internationalt efterlyste personers fingeraftryk i B-filen.

3. Den foreslåede udmøntning af anbefalingerne i Rigspolitiets redegørelse af 10. december 1996

3.1. Optagelse af fingeraftryk af udlændinge, som ikke søger asyl, men som afvises, udvises eller skal udrejse af landet

I Per Sørensen-udvalgets 3. delbetænkning (nr. 1288/1995) vedrørende effektivisering af asylsagsbehandlingen blev det anbefalet, at der – udover de nugældende muligheder for at optage fingeraftryk af udlændinge som ansøger om asyl – tillige burde åbnes mulighed for at optage fingeraftryk af udlændinge, som ikke ansøger om asyl, men som afvises, udvises eller skal udrejse af landet (den såkaldte gruppe C).

Udvalget anbefalede i den forbindelse, at denne adgang kun bør anvendes, såfremt der i det konkrete tilfælde er en begrundet formodning for, at det reelle formål med forsøget på at indrejse er at ansøge om asyl, og at den pågældende udlænding må antages på et senere tidspunkt på ny at ville søge at indrejse i Danmark eller et andet europæisk land med dette formål.

Med forslaget åbnes der mulighed for, at der fremover også vil kunne optages fingeraftryk af udlændinge, som ikke søger asyl, men som afvises, udvises eller skal udrejse af landet.

Rigspolitiet har oplyst i sin redegørelse af 10. december 1996, at der er forekommet tilfælde, hvor personer, der skulle have opnået visum for lovligt at kunne indrejse i Danmark, efter at være blevet afvist af politiet ved ét grænseovergangssted efterfølgende har forsøgt at indrejse via et andet grænseovergangssted.

Det er Rigspolitiets erfaring, at det i mange tilfælde lykkes udlændinge illegalt at indrejse i Danmark, hvorefter de pågældende ansøger om asyl og i den forbindelse angiver at komme fra et land, hvis statsborgere efter asylpraksis typisk bliver meddelt opholdstilladelse, f.eks. Somalia.

Indenrigsministeriet finder på baggrund af Rigspolitiets erfaringer, at der er behov for i et begrænset omfang at kunne optage fingeraftryk af udlændinge, som ikke ansøger om asyl, men som skal afvises, udvises eller udsendes af landet.

Indenrigsministeriet finder således, at fingeraftryk i denne situation kun skal kunne optages, når der konkret på baggrund af den afvist dokumenter, ejendele, økonomiske midler og andre personlige forhold er en begrundet formodning for, at det reelle formål med forsøget på at indrejse er at ansøge om asyl i Danmark på et eller andet tidspunkt efter indreisen.

Det er i bestemmelsen præciseret, at fingeraftryk kun skal kunne optages af en udlænding, når der konkret er en begrundet formodning for, at udlændingen senere vil søge om asyl. Optages fingeraftryk af en udlænding, uden at lovforslagets betingelser er opfyldt, f.eks. i chikanøs hensigt, vil optagelsen være ulovlig, og den polititjenestemand, der optager fingeraftrykket, vil kunne ifalde disciplinæransvar. Ulovligt optagne fingeraftryk vil blive slettet.

3.2. Lagring af fingeraftryk modtaget fra udenlandske udlændingemyndigheder

Med forslaget skabes der mulighed for at lagre fingeraftryk modtaget fra udenlandske udlændingemyndigheder i udlændingesager. Fingeraftryk, der er modtaget fra andre landes udlændingemyndigheder, og som opfylder betingelserne for søgning i den såkaldte B-fil, vil således kunne lagres i B-filen.

Efter forskrifterne for det centrale fingeraftryksregister over asylansøgere og uidentificerede udlændinge kan fingeraftryk, der modtages fra udenlandske udlændingemyndigheder til søgning i B-filen, fordi der er mistanke om, at udlændingen eventuelt tidligere er registreret med en asylansøgning i Danmark, ikke lagres i fingeraftryksregistret.

Rigspolitiet har anbefalet, at fingeraftryk, der er modtaget fra andre landes udlændingemyndigheder, og som opfylder betingelserne for søgning i B-filen, bør kunne lagres i B-filen, idet det må formodes, at forespørgslen fra den pågældende udlændingemyndighed er begrundet i en mistanke om, at udlændingen har ansøgt om asyl i andre lande (dobbeltansøger), og dermed også kan anses som en mulig senere asylansøger i Danmark.

En sådan lagring af mulige asylansøgers fingeraftryk vil kunne føre til, at den pågældende ved en senere ansøgning om asyl i Danmark, hurtigt og effektivt vil kunne identificeres, og rejseruten vil kunne sandsynliggøres med den konsekvens, at udlændingemyndighederne hurtigt kan tage stilling til den pågældendes ansøgning.

Har en asylansøger i Danmark tillige en afsluttet eller verserende asylansøgning i et ikke-nordisk land, vil denne »dobbeltansøgning« ikke blive afdækket, idet de danske myndigheder ikke uden en konkret mistanke retter fingeraftryksforespørgsler til ikke-nordiske lande (mellem de nordiske lande udveksles der rutinemæssigt fingeraftryk).

Sådanne dobbeltansøgninger vil kunne afdækkes ved øget dansk forespørgsel på asylansøgers fingeraftryk i udenlandske udlændingemyndigheders fingeraftryksregistre over asylansøgere samt ved, at der åbnes mulighed for, at fingeraftryk, der modtages fra udenlandske udlændingemyndigheder, og som op-

fylder betingelserne for søgning i B-filen, også lagres i B-filen.

Rigspolitiet anbefaler således, at der skabes mulighed for, at fingeraftryk, der modtages fra udenlandske udlændingemyndigheder, og som opfylder betingelserne for søgning i B-filen, også lagres i B-filen.

Indenrigsministeriet kan tiltræde Rigspolitiets vurdering og finder, at der er behov for at sikre, at fingeraftryk, der modtages fra udenlandske udlændingemyndigheder, kan lagres i det danske fingeraftryksregister over asylansøgere og uidentificerede udlændinge.

Der lægges herved vægt på, at forespørgsler fra udenlandske udlændingemyndigheder i disse tilfælde vil være begrundet i en mistanke om, at de pågældende udlændinge har ansøgt om asyl i andre lande og således har indgivet »dobbeltansøgning«.

På den baggrund må det anses for muligt, at den pågældende senere ansøger om asyl i Danmark.

I forbindelse med besvarelsen af henvendelser fra andre landes udlændingemyndigheder finder Indenrigsministeriet dog, at det vil skulle oplyses over for den spørgende udenlandske myndighed, at det fingeraftryk, der spørges på, vil blive optaget i det danske fingeraftryksregister over asylansøgere og uidentificerede udlændinge m.v.

3.3. Adgang til at sammenholde fingeraftryk i det centrale fingeraftryksregister over asylansøgere og uidentificerede udlændinge m.v. med fingeraftryk optaget efter retsplejelovens bestemmelser om optagelse af fingeraftryk

Det centrale fingeraftryksregister indeholder to særskilte filer. A-filen indeholder fingeraftryk optaget i medfør af retsplejelovens bestemmelser om optagelse af fingeraftryk, mens B-filen indeholder fingeraftryk optaget i medfør af udlændingelovens bestemmelser.

Med forslaget åbnes der mulighed for, at en udlændings fingeraftryk i forbindelse med lagring i B-filen kan søges op mod fingeraftryk lagret i A-filen, således at de oplysninger, der findes i A-filen, kan nyttiggøres med henblik på afsløring af dobbeltidentiteter m.v.

Som det fremgår af Rigspolitiets redegørelse af 10. december 1996, har den udvidede adgang til at optage fingeraftryk af udlændinge i et vist omfang medført en hurtigere og mere effektiv asylsagsbehandling og mulighed for at afsløre »dobbeltansøgnings«.

Den hurtigere og mere effektive sagsbehandling skal blandt andet ses i lyset af, at den elektroniske overførsel af fingeraftryksforespørgsler via FIT-sy-

stemt såvel internt i Danmark til Centralbureauet for Identifikation, som til de (nordiske) lande, der udveksles fingeraftryk med, har reduceret sagsbehandlingstiden, idet tilbagemeldingerne modtages betydeligt hurtigere end tidligere.

Intentionen om at kunne afsløre »dobbeltansøgninger« må ligeledes anses for at være opfyldt, når man ser på dobbeltansøgninger i Danmark. En fuldstændig garanti for, at en udlænding ikke har flere asylansøgninger til samtidig behandling her i landet og i ét eller flere andre lande eller har indgivet ansøgning om asyl her i landet efter afslag på en tilsvarende ansøgning i et andet land, kan næppe opnås. For så vidt angår EU-landene vil etableringen af EURODAC imidlertid kunne bidrage til, at muligheden for, at denne situation opstår, begrænses mest muligt.

For så vidt angår risikoen for, at der træffes materielt urigtige afgørelser som følge af mangelfuld identifikation af asylansøgerne, var det en forudsætning ved lovændringen, at der i forbindelse med identifikationen af asylansøgerne ved hjælp af fingeraftryk kun skulle kunne søges i registre med fingeraftryk af asylansøgere optaget i en udlændingetrig sammenhæng. Denne begrænsning i søgemulighederne bevirker imidlertid, at der kan blive truffet urigtige afgørelser som følge af mangelfuld identifikation af asylansøgere.

Som et eksempel kan nævnes, at fingeraftryk, der er optaget i medfør af retsplejelovens bestemmelser i forbindelse med en udlændings kriminalitet, lagres og søges i den såkaldte A-fil. Søger udlændingen efterfølgende om asyl, og opgives der i forbindelse hermed andre generalia end dem, der forelå ved straffesagens behandling, vil den pågældende få optaget fingeraftryk, der nu kun lagres og søges i B-filen, der udelukkende indeholder fingeraftryk optaget i medfør af udlændingelovens bestemmelser.

Da der efter den gældende retstilstand ikke er mulighed for at søge en asylansøgers fingeraftryk i A-filen, vil der kunne opstå en situation, hvor udlændingen opnår opholdstilladelse i Danmark under en anden identitet på trods af, at udlændingen er dømt og udvist for kriminalitet.

Den omstændighed, at en asylansøgers fingeraftryk efter den gældende retstilstand ikke må søges i A-filen, begrænser på tilsvarende måde politiets muligheder for at videregive oplysninger om kriminalitet forøvet af asylansøgere til udlændingemyndighederne, jf. udlændingelovens § 53 a, stk. 5. Dette betyder, at der ikke som tilsigtet med den nævnte bestemmelse skabes et mere fuldstændigt billede af ansøgerens situation, som kan bidrage til, at der træffes materielt rigtige afgørelser.

Efter Indenrigsministeriets opfattelse ses der ikke at være retssikkerhedsmæssige betænkeligheder forbundet med at gennemføre en sådan rutinemæssig søgning. Hertil kommer hensynet til muligheden for en optimal oplysning af sagerne, således at man i videst muligt omfang kan undgå urigtige afgørelser på grund af falske identiteter.

Det foreslås derfor, at der indsættes en bestemmelse i udlændingelovens § 40 a, stk. 6, hvorefter fingeraftryk, der registreres i det centrale fingeraftryksregister over asylansøgere og uidentificerede udlændinge, kan sammenlignes med fingeraftryk, der er optaget efter retsplejelovens regler herom med henblik på identifikation af den pågældende udlænding.

3.4. Slettefrist for oplysninger i B-filen

Efter § 9 i forskrifterne for det centrale fingeraftryksregister over asylansøgere og uidentificerede udlændinge m.v. skal oplysninger om en registreret person slettes af registeret senest 5 år fra optagelse af fingeraftrykket.

Bestemmelsen i registerforskrifterne blev fastsat efter bemærkningerne til bestemmelsen i udlændingelovens § 40 a, hvoraf det fremgik, at Indenrigsministeriet ikke fandt behov for en slettefrist, der var længere end 5 år.

Under det italienske EU-formandskab i første halvår 1996 blev der fremlagt et udkast til en konvention til et europæisk system til sammenligning af asylansøgers fingeraftryk (EURODAC). Dette udkast til konvention er fortsat under behandling i de relevante embedsmandsgrupper under samarbejde i 3. søjle i EU.

Der vil fra dansk side blive arbejdet for en hurtig færdiggørelse af udkastet til konvention om etablering af et europæisk system til sammenligning af asylansøgers fingeraftryk (EURODAC). Dette er et vigtigt instrument i bestræbelserne på at sikre en hurtig og sikker identifikation af udlændinge, der søger om eller må formodes at søge om asyl i medlemsstaterne i Den Europæiske Union.

Et overvejende flertal af EU-medlemsstaterne har i forbindelse med forhandlingerne om konventionsudkastet klart tilkendegivet, at slettefristen i det kommende EURODAC bør være på 10 år.

Det foreslås indsat som en ny bestemmelse i § 40 a, stk. 5, at fingeraftryk, der registreres i fingeraftryksregistret, slettes 10 år efter registreringen.

Ændringen er begrundet i, at en opbevaringstid på 10 år i fingeraftryksregistret vil forbedre muligheden for at kunne opfylde intentionerne om at opfange dobbeltansøgere.

Det bemærkes, at der i forskrifterne til A-filen, der indeholder fingeraftryk optaget i medfør af retspleje-

lovens regler, ikke er en bestemt slettefrist. Oplysningerne i A-filen slettes kun, hvis betingelserne herfor i forskrifternes kapitel 2 er opfyldt, f.eks. ved dødsfald, eller hvis oplysningerne viser sig urigtige eller vildledende.

3.5. Søgning efter internationalt efterlyste personers fingeraftryk i fingeraftryksregistret over asylansøgere og uidentificerede udlændinge

Efter den gældende bestemmelse i § 40 a, stk. 4, kan søgning i og videregivelse af oplysninger fra fingeraftryksregistret til politiet til brug for efterforskning af et strafbart forhold kun foretages, hvis efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og søgningen må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Efter denne bestemmelse er der ikke hjemmel til at søge i fingeraftryksregistret på grundlag af en international efterlysning fra Interpol.

Inden for rammerne af Interpol-samarbejdet modtager Interpol, København, et stort antal efterlysninger fra de øvrige 175 medlemslande. Det drejer sig om efterlysninger fra lande, der har ratificeret Den Europæiske Konvention af 13. december 1957 om udlevering af lovovertrædere, efterlysninger fra USA og Canada, der er baseret på bilaterale udleveringsaftaler, og efterlysninger fra lande, der ikke er underlagt nogen aftale, og som normalt ikke vil omfatte personer i mindre sager.

Med henblik på at sikre, at Danmark inden for rammerne af Interpol-samarbejdet kan foretage søgning af internationalt efterlyste forbrydere såvel i A-filen (registeret over fingeraftryk af kriminelle) som i B-filen (registeret over fingeraftryk af asylansøgere og uidentificerede udlændinge), og for at hindre, at den situation opstår, at Danmark må meddele et land, der har udsendt en international efterlysning, at en efterlyst er ukendt, uanset at vedkommende har indgivet ansøgning om asyl i Danmark og er registreret med fingeraftryk i B-filen, foreslås det, at søgning og videregivelse af oplysninger fra fingeraftryksregistret til politiet kan ske til brug for undersøgelsen af en international efterlysning under samme betingelser som til brug for efterforskning af et strafbart forhold.

Der vil som efter hidtidig praksis ikke blive givet oplysninger til hjemlandets myndigheder om fingeraftryk i B-filen, såfremt udlændingen har en verserende asylsag. Efter endeligt afslag på asyl vil oplysning om ansøgningen om og afslaget på asyl ikke blive videregivet til hjemlandet.

Forslaget indebærer således, at afgørelser om søgning og videregivelse skal træffes af retten ved ken-

delse efter de nærmere regler efter de gældende bestemmelser i § 40 a, stk. 4 og 5, at efterlysningen vedrører en lovovertrædelse, der efter den danske lovgivning kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og at søgningen må antages at være af afgørende betydning for de danske myndigheders behandling af en anmodning om efterlysning, jf. stk. 7, nr. 2.

Forslaget giver mulighed for til brug for asylsagsbehandlingen at få afsløret, dels om udlændingen har indgivet ansøgning om asyl under falsk identitet, dels om udlændingen i Danmark eller i udlandet har begået kriminalitet, hvilket kan have betydning for udlændingemyndighedernes stillingtagen til asylsagen. Efter flygtningekonventionens artikel 1, F, b, er der således mulighed for at udelukke en flygtning, som er omfattet af konventionens artikel 1, A, hvis denne har begået en alvorlig ikke-politisk forbrudelse i hjemlandet.

Forslaget giver endvidere mulighed for som led i Danmarks deltagelse i Interpol-samarbejdet at styrke indsatsen mod kriminalitet.

4. Udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v.

For at hindre misbrug af udlændingelovens tilladelsessystem er det endvidere vigtigt at gøre det så lidt attraktivt som muligt for udlændinge, hvis ansøgning om opholdstilladelse er under behandling, at modvirke sagens oplysning eller at forstyrre driften af det indkvarteringssted, hvor udlændingen er indlogeret. Det er ligeledes vigtigt at hindre, at udlændinge, der har fået endeligt afslag på opholdstilladelse, modvirker udsendelse af landet.

Forslaget omhandler to grupper af udlændinge: udlændinge, der har søgt om, men (endnu) ikke har opnået asyl, og som i almindelighed vil være indkvarteret på et asylcenter, og udlændinge, der ikke har opnået opholdstilladelse, men som er indkvarteret ved politiets foranstaltning, fordi de (endnu) ikke kan udsendes.

Rigspolitiet har oplyst, at der er et stigende antal sager, hvor udlændinge, som har fået afslag på opholdstilladelse og efter udlændingeloven har pligt til at udrejse, alligevel ikke kan udsendes. Det forekommer i den forbindelse ofte, at den enkelte udlænding nægter at medvirke til udsendelsen.

Rigspolitiet har oplyst, at der den 5. februar 1997 var registreret i alt 778 sager med 1.048 udlændinge med ophold her i landet, som efter udlændingeloven skulle udrejse af landet, men hvor udsendelsen endnu ikke havde kunnet gennemføres. Rigspolitiet har endvidere oplyst, at der i 514 af de nævnte sager vedrørende 586 udlændinge var tale om, at udlændingen ikke ønskede at medvirke til udsendelsen.

F. t. l. vedr. udlændingeloven

Det foreslås, at de udlændinge, der ikke medvirker til udsendelsen, ikke skal have deres underhold her i landet dækket bortset fra kost og logi i naturalier og sundhedsmæssige ydelser. De pågældende udlændinge vil således ikke få udbetalt kost-, lomme- eller tøjpenge. Det foreslås endvidere, at der gives mulighed for systematisk at pålægge dem meldepligt hos politiet.

Det er utilfredsstillende, at udlændinge, der ikke har opholdstilladelse her i landet – ved at undlade at samarbejde med de danske myndigheder – kan trække asylsagen i langdrag eller undgå udsendelse og skaffe sig et ophold her i landet for en længere periode. Dette er ikke mindst utilfredsstillende, fordi de pågældende i samme periode forsørges og understøttes af den danske stat.

De foreslåede lovændringer har til hensigt at motivere de pågældende til at medvirke til en udsendelse af landet.

En særlig gruppe udgør de udlændinge, som skal udsendes, og som indkvarteres ved politiets foranstaltning.

Rigspolitiet har oplyst, at der den 5. februar 1997 var 10 udlændinge, som ikke kunne udsendes af landet som følge af manglende identifikation, og som ved politiets foranstaltning var indkvarteret på hoteller eller pensionater. Af de omhandlede udlændinge var én indrejst i 1989, to i 1991, fire i 1992, to i 1993 og én i 1994.

Også denne gruppe vil være omfattet af forslaget.

Efter de gældende regler kan asylansøgere, også efter endeligt afslag på asyl, indkvarteres på asylcentre, mens udlændinge, der ikke er asylansøgere, kan indkvarteres ved politiets foranstaltning, hvis de efter udlændingeloven skal udrejse af landet.

Det foreslås, at også de udlændinge, der ikke er asylansøgere, og som efter udlændingeloven skal udrejse af landet, kan indkvarteres på asylcentre, og at Udlændingestyrelsen kan bestemme, at de skal tage ophold efter styrelsens nærmere bestemmelse.

Ved forslaget skabes der mulighed for, at også de udlændinge, der ikke er asylansøgere, og som efter udlændingeloven skal udrejse af landet, kan indkvarteres på asylcentre, hvor de pågældende kan få ydet kost, logi og sundhedsmæssige ydelser, og hvor de pågældende vil kunne underkastes systematisk meldepligt.

Det foreslås endvidere, at tilsvarende foranstaltninger skal kunne anvendes over for asylansøgere, der undlader at medvirke til sagens oplysning eller ved at udeblive fra en afhøring lægger hindringer i vejen for asylsagens behandling.

Det bemærkes herved, at en stigende andel af asylansøgerne (i 1996: 2.566 personer eller 64 % af

de 4.027 asylansøgere, der ikke i forvejen opholdt sig lovligt i Danmark) først indgiver deres asylansøgning ved henvendelse til politiet i Modtagecenter Sandholm. De pågældende, der som oftest er fuldstændig ulegitimerede, må formodes at være indrejst her i landet illegalt. Det kan ikke udelukkes, at en del af disse ansøgere på den baggrund opnår asyl her i landet på et falsk grundlag.

I 1996 var der i Udlændingestyrelsen registreret 97 samtaler vedrørende 111 personer, der udeblev fra berammet samtale i Udlændingestyrelsen.

Tilsvarende foranstaltninger skal også kunne anvendes over for asylansøgere, der ved at overtræde Udlændingestyrelsens pålæg om, hvor udlændingen skal opholde sig, ved at udvise voldelig eller truende adfærd eller ved at nægte at udføre pligtmæssige aktiveringsopgaver på centret lægger hindringer i vejen for driften af asylcentrene.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at der ultimo februar 1997 var ca. 10 asylansøgere, som var indkvarteret uden for centersystemet i egen lejlighed eller på et pensionat på grund af voldelig adfærd under indlogeringen på asylcentre. Dansk Røde Kors har oplyst, at der i 1996 var 116 episoder om voldelig eller truende adfærd på indkvarteringscentrene, der blev indberettet til Dansk Røde Kors' arbejdsmiljøsektion.

Tilsvarende foranstaltninger skal også kunne anvendes over for de asylansøgere, der overtræder et pålæg om meldepligt m.v. eller et pålæg fra styrelsen om at tage ophold efter styrelsens nærmere bestemmelse.

I 1996 måtte Udlændingestyrelsen i ca. 25 tilfælde udstede sådanne pålæg, fordi de pågældende personer ikke ville efterkomme en beslutning om at flytte til et andet indkvarteringscenter.

Det foreslås, at inddragelse af lomme- og tøjpenge også skal kunne anvendes over for de udlændinge, der er efterlyst af politiet med henblik på forkyndelse, udrejsekontrol eller udsendelse. Rigspolitiet har oplyst, at der den 5. februar 1997 var sat spærrekort i 260 sager.

Det forudsættes, at asylansøgere i forbindelse med registrering og udfyldelse af asylansøgningseskema vejledes om de ændrede regler.

5. Andre forslag, der ikke vedrører Rigspolitiets redogørelse

5.1. Optagelse og videregivelse af fingeraftryk til hjemlandet eller et andet lands repræsentation

Ved lov nr. 381 af 22. maj 1996 blev der skabt hjemmel til, at retten på politiets begæring kan tillade, at en udlænding, der har fået afslag på opholds-

tilladelse og har pligt til at udrejse af landet, skal fremstilles for hjemlandets eller et andet lands repræsentation med henblik på tilvejebringelse af pas eller rejselegitimation, hvis udlændingen ikke ønsker at medvirke hertil, og hvis det er nødvendigt af hensyn til politiets udsendelsesbestræbelser at foretage denne fremstilling, jf. nærmere bestemmelsen i udlændingelovens § 40, stk. 3.

Det er nødvendigt yderligere at styrke politiets muligheder for at gennemføre en udsendelse af en udlænding i de situationer, hvor hjemlandet ønsker et fingeraftryk som grundlag for identitetsfastlæggelse i forbindelse med udstedelse af pas eller rejselegitimation, og hvor udlændingen ikke ønsker at medvirke hertil.

På denne baggrund foreslås der i § 40, stk. 3, indsat en bestemmelse om, at retten på begæring af politiet, hvis det skønnes fornødent, kan bestemme, at udlændinges fingeraftryk, der er optaget jf. § 40 a, kan videregives til hjemlandet eller et andet lands repræsentation.

I den situation, hvor asylansøgeren er indrejst før den 16. juni 1995 og derfor ikke har fået optaget et fingeraftryk efter de nye bestemmelser i § 40 a, foreslås indsat en bestemmelse om, at politiet kan optage fingeraftryk af den pågældende med henblik på at fremskaffe og udstede rejselegitimation, jf. den foreslåede affattelse af § 40 a, stk. 2.

En optagelse og en udlevering af udlændingens fingeraftryk som dokumentation for den pågældendes identitet (og nationalitet) vil kunne være medvirkende til, at repræsentationen vil udstede det pas eller den rejselegitimation, der er nødvendig for at kunne udsende den pågældende.

5.2. Indførelse af mulighed for at stille krav om afgivelse af tro og love erklæring

Det har i en række asylsager vist sig, at de personer, der indgiver ansøgning om asyl, i forvejen havde fået meddelt en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 på urigtigt grundlag, idet det slægtskabsforhold eller ægteskab, der dannede grundlag for meddelelsen af familiesammenføringstilladelsen, ikke eksisterede.

Da familiesammenføringstilladelsen i disse sager ofte er meddelt på baggrund af en erklæring fra den herboende reference om, at slægtskabsforholdet bestod, er der efter regeringens opfattelse behov for at skærpe strafansvaret for de erklæringer, der afgives til udlændingemyndighederne til brug for behandlingen af en ansøgning om opholdstilladelse.

Efter straffelovens § 163 straffes med bøde, hæfte eller med fængsel indtil 4 måneder blandt andet den, som til brug i retsforhold, der vedkommer det offent-

lige, afgiver urigtig skriftlig erklæring. Afgivelse af urigtige erklæringer over for udlændingemyndighederne vil i dag kunne straffes efter denne bestemmelse.

Med henblik på at skærpe strafansvaret for disse erklæringer foreslås det, at udlændingemyndighederne kan kræve, at erklæringen afgives på tro og love. En afgivelse af en erklæring på tro og love indebærer, at afgivelse af urigtig erklæring vil kunne straffes efter straffelovens § 161. Efter straffelovens § 161 straffes med bøde, hæfte og under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år blandt andet den, der til eller for en offentlig myndighed afgiver en falsk erklæring på tro og love eller på lignende højtidelig måde, hvor en sådan form er påbudt eller tilstedt i lovgivningen.

5.3. Erstatningsansvar for afgivelse af urigtig erklæring

Som nævnt i afsnit 5.2. har det i en række sager vist sig, at den herboende reference ved at afgive en urigtig erklæring om slægtskabsforholdet har været medvirkende til, at en udlænding har opnået opholdstilladelse på et urigtigt grundlag.

I de sager, hvor forholdet opdages inden meddelelse af opholdstilladelse, kan dette have medført en række udgifter for staten i form af indhentelse af blandt andet DNA-undersøgelse eller aldersundersøgelse. I sager, hvor forholdet begrundes en inddragelse af opholdstilladelsen, har den urigtige erklæring medført udgifter for staten i forbindelse med betaling af transportomkostninger for, at den familiesammenførte kan bringes her til landet, udlændingens underhold her i landet efter blandt andet lov om social bistand, og udlændingens udsendelse efter inddragelse af opholdstilladelse.

Der foreslås på denne baggrund indsat en bestemmelse i udlændingeloven om, at den herboende reference, der har afgivet en sådan urigtig erklæring og har været medvirkende til, at udlændingen har erhvervet opholdstilladelse ved svig, hæfter over for staten for de udgifter, der er en følge af den afgivne urigtige erklæring.

Forslaget er således et initiativ som led i bekæmpelse af misbrug af udlændingelovens tilladelsessystem.

5.4. Optagelse og videregivelse af personfotoграфи

Efter den gældende bestemmelse i § 40, stk. 4, kan optagelse af personfotoграфи af udlændinge kun ske, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende eller med henblik

på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument.

Der er i øvrigt ikke adgang til at optage personfoto­grafi af asylansøgere, der er fuldt identificeret, og der er heller ikke en regulering af, i hvilket omfang person­foto­graffet kan videregives til andre myndigheder, herunder myndigheder i udlandet.

Efter Dublin-konventionens artikel 15, stk. 2, meddeler medlemsstaterne enhver anden medlemsstat, der anmoder herom, de oplysninger, som er nødvendige for:

- at fastslå, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en asylansøgning,
- at behandle asylansøgningen, og
- at gennemføre enhver forpligtelse i henhold til konventionen

Blandt de oplysninger, der fremgår af artikel 15, stk. 2, er øvrige oplysninger, der er nødvendige for fastlæggelsen af ansøgerens identitet.

Behovet for at kunne optage og udveksle fotos er forudsat i gennemførelsesforanstaltningerne til konventionen, som indeholdes i en særlig formular, som skal forsynes med et foto.

Med henblik på at tilvejebringe de nødvendige forudsætninger for, at Danmark kan gennemføre disse bestemmelser om udveksling af fotos, foreslås det, at der gives adgang til at optage personfoto­grafi af asylansøgere, uanset at der ikke aktuelt er et identifikationsproblem.

Det foreslås endvidere, at de pågældende fotografier uden udlændingens samtykke vil kunne videregives til såvel inden- som udenlandske udlændingemyndigheder, herunder fortsat de andre EU-landes udlændingemyndigheder.

Der er ikke med bestemmelsen tilsigtet nogen indskrænkning i den eksisterende adgang til i identifikationsøjemed at videregive personfoto­graffier til udenlandske myndigheder.

5.5. *Politiets udstedelse af nødvisa m.v.*

Udlændingebekendtgørelsen har siden 1984 indeholdt regler om, at politiet efter Udlændingestyrelsens bemyndigelse kunne udstede nødvisum til indrejse i landet eller tilladelse til, at en udlænding indrejser uden visum, såfremt alle grunde taler herfor.

Det præciseres i den foreslåede bestemmelse, at indenrigsministeren som reguleret i de gældende bestemmelser i udlændingebekendtgørelsen kan fastsætte nærmere regler om, at politiet i helt særlige tilfælde kan udstede visum ved indreisen i landet samt udstede tilbage­rejsetilladelse til en udlænding, der lovligt opholder sig her i landet.

Der er ikke med forslaget tilsigtet nogen ændring af den gældende ordning.

5.6. *Strafansvar for selskaber m.v.*

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 61 kan bødeansvar pålægges selskabet som sådant, hvis en overtrædelse er begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende.

Ved lov nr. 474 af 12. juni 1996 om ændring af straffeloven er der fastsat regler om strafansvar for juridiske personer. Loven trådte i kraft den 1. juli 1996.

Ved lovændringen blev der i straffeloven indføjet nogle generelle bestemmelser om kollektivt ansvar. De nye bestemmelser omfatter også lovovertrædelser, der er begået af staten eller kommuner, ligesom bestemmelserne indebærer, at kollektivt ansvar efter omstændighederne kan gøres gældende over for visse større enkeltmandsvirksomheder, hvis virksomheden kan sidestilles med et selskab, jf. straffelovens § 26, stk. 2.

Det foreslås derfor, at udlændingelovens § 61 ændres, således at der som forudsat ved ændringen af straffeloven kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5 for overtrædelse af straffebestemmelserne i udlændingeloven.

6. *Økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget*

Den del af lovforslaget, der vedrører udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.fl., skønnes at ville medføre visse udgiftsændringer for politiet og Udlændingestyrelsen. Samlet forventes lovforslaget ikke at ville medføre merudgifter for staten.

Lovforslaget giver adgang til at pålægge udvidet meldepligt for de af lovforslaget omhandlede udlændinge hos politiet. Rigs­politichefen har oplyst, at denne del af forslaget – alt efter placeringen af udlændinge med meldepligt og meldepligtens tilrettelæggelse, omfang og intensitet – vil kunne få visse personale­mæssige konsekvenser for politiet. Det er imidlertid ikke på nuværende tidspunkt muligt at vurdere konsekvensernes omfang. Endvidere indebærer lovforslaget mind­reudgifter for politiet derved, at udlændinge, der efter de gældende regler indkvarteres ved politiets foranstaltning på hoteller eller pensionater, kan indkvarteres på asylcentre.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at behandlingen af sager efter forslagens § 42 a, stk. 5 og stk. 6, vil indebære en vis administrativ belastning for styrelsen. Efter styrelsens skønsmæssige vurdering vil der blive tale om yderligere ca. 2.500 sager årligt. Forslaget indebærer herudover en vis besparelse for Udlændingestyrelsen på udgifter til asylansøgere og andre udlændinges underhold som følge af, at de på-

gældende udlændinge ikke vil få udbetalt kost-, lomme-, eller tøjpenge.

Den resterende del af lovforslaget, der vedrører optagelse af fingeraftryk og personfotografi m.v., skønnes ikke at medføre merudgifter for Udlændingestyrelsen og politiet. Ifølge det af Rigspolitichefen oplyste, forventes denne del af lovforslaget ikke at have personalemæssige og økonomiske konsekvenser for politiet.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at de foreslåede bestemmelser om optagelse af fingeraftryk og udstedelse af nødvisa ikke umiddelbart forventes at have økonomiske og administrative konsekvenser. I det omfang der på baggrund af optagelsen af fingeraftryk afsløres dobbeltansøgninger, vil der dog efter omstændighederne kunne forekomme mindre besparelser på underholdsbevillingen. Det er imidlertid ikke muligt at skønne over omfanget heraf.

Forslaget skønnes ikke at have kommunaløkonomiske konsekvenser.

7. Erhvervsøkonomiske, miljømæssige og EU-retlige konsekvenser af lovforslaget

Lovforslaget skønnes ikke at have erhvervsøkonomiske, miljømæssige eller EU-retlige konsekvenser.

8. Hørte myndigheder m.v.

Lovforslaget har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Dokumentations- og rådgivningscentret for racediskrimination, Finansministeriet, Flygtningenævnet, Justitsministeriet, Mellemløbeligt Samvirke, Registertilsynet, Rigspolitichefen, Socialministeriet og Udlændingestyrelsen.

Lovforslaget har endvidere været sendt til høring hos:

Amtsrådsforeningen, Frederiksberg Kommune, Kommunernes Landsforening og Københavns Kommune.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 2, gives politiet adgang til at pålægge en udlænding meldepligt, selv om betingelsen i stk. 1 om, at fastsættelsen af meldepligt skal være nødvendig for at sikre udlændingens tilstedeværelse, ikke er opfyldt.

Det er en betingelse for fastsættelsen af meldepligt, at udlændingen er omfattet af § 34, stk. 2, nr. 1 - 5, (hvilket svarer til § 42 a, stk. 6, bortset fra nr. 5 - 7, jf. lovforslagets § 1, nr. 11).

Det vil være tilstrækkeligt for at fastsætte meldepligt, at dette skønnes hensigtsmæssigt for at sikre udlændingens tilstedeværelse på det indkvarteringssted, hvor udlændingen er indlogeret.

Hensigten med ændringen er at give mulighed for en systematisk anvendelse af meldepligt (om fornødent dagligt).

Retten vil kunne frihedsberøve en udlænding, såfremt de i § 34 nævnte foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at sikre muligheden for afvisning, udvisning eller udsendelse, jf. nærmere § 36, stk. 1, 1. pkt. Det vil kunne indgå i denne vurdering, om der efter den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 2, som en mindre indgribende foranstaltning vil kunne iværksættes meldepligt, og om udlændingen har overtrådt en bestemmelse herom.

Afgørelse om iværksættelse af de i § 34 nævnte foranstaltninger vil som hidtil blive truffet af politiet, jf. udlændingelovens § 48, stk. 1, 2. pkt., med klageadgang til Indenrigsministeriet, jf. § 48, stk. 1, 4. pkt. Klagen vil ikke have opsættende virkning, jf. § 48, stk. 1, 5. pkt.

Til nr. 2

Med henblik på de situationer, hvor politiet drager omsorg for udlændingens udrejse, foreslås der i § 40, stk. 3, indsat en bestemmelse om, at retten på begæring af politiet, hvis det skønnes fornødent, kan bestemme, at udlændingens fingeraftryk, der er optaget i medfør af § 40 a, stk. 1 og 2, kan videregives til hjemlandets eller et andet lands repræsentation.

Bestemmelsen skal ses på baggrund af et ønske om at styrke politiets muligheder for at udsende en udlænding, der har fået afslag på asyl og derfor har pligt til at udrejse af landet.

En udlevering af ansøgerens fingeraftryk som dokumentation for ansøgerens identitet (og nationalitet) vil kunne være medvirkende til, at repræsentationen vil udstede det pas eller anden rejslegitimation, der er nødvendigt for at kunne udsende den pågældende.

Ved lov nr. 381 af 22. maj 1996 om ændring af udlændingeloven blev der skabt hjemmel til, at retten på politiets begæring kan beslutte, at en udlænding, der har fået afslag på opholdstilladelse og har pligt til at udrejse af landet, skal fremstilles for hjemlandets eller et andet lands repræsentation med henblik på fremskaffelse af pas eller anden rejslegitimation, hvis udlændingen ikke ønsker at medvirke hertil.

Det er nødvendigt yderligere at styrke politiets muligheder for at gennemføre en udsendelse af en udlænding i de situationer, hvor hjemlandet ønsker et fingeraftryk som grundlag for identitetsfastlæggelse i forbindelse med udstedelse af pas eller rejselegitimation, og hvor udlændingen ikke ønsker at medvirke hertil.

Det foreslås på denne baggrund at styrke politiets muligheder for at gennemføre en udsendelse af udlændinge, der ikke ønsker at medvirke hertil.

Det er en betingelse for rettens beslutning om videregivelse af fingeraftryk, at udlændingen ikke frivilligt er udrejst ved udløbet af udrejsefristen, og at politiet herefter drager omsorg for udlændingens udrejse, jf. udlændingelovens § 30, stk. 2.

Det er ligeledes en betingelse for rettens beslutning om videregivelse af fingeraftryk, at en videregivelse er nødvendig for udsendelsen, d.v.s. at det er påkrævet at udlevere fingeraftrykket for at få repræsentationen til at udstede det fornødne rejsedokument. Det skal godtgøres enten konkret i den enkelte sag eller ud fra Rigspolitiets generelle erfaringer, at repræsentationen ikke uden videregivelse af fingeraftrykket vil udstede rejsedokumentet.

Bestemmelsen giver også mulighed for videregivelse af fingeraftrykket til en udenlandsk repræsentation i udlandet.

De fingeraftryk, der kan videregives efter bestemmelsen, er fingeraftryk optaget efter udlændingelovens § 40 a, stk. 1 og 2. Også fingeraftryk optaget af udlændinge, der er indrejst før disse bestemmelser ikrafttræden den 16. juni 1995, kan videregives efter bestemmelsen.

I de situationer, hvor asylansøgeren inden udsendelsen anmoder om genoptagelse af asylsagen, og asylsagen genoptages, vil politiet – i overensstemmelse med gældende praksis – berostille udsendelsesforanstaltninger, der indebærer henvendelse til hjemlandets myndigheder, herunder videregivelse af fingeraftryk.

Politiet vil i overensstemmelse med hidtidig praksis ikke i forbindelse med videregivelse af fingeraftryk oplyse om, at ansøgeren har indgivet ansøgning om asyl i Danmark og fået afslag herpå.

Det følger af § 40, stk. 3, at beslutning om videregivelse træffes ved retskendelse, og at der vil blive beskikket en advokat for den pågældende. Kendelsen kan kæres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 37. Kæremål har ikke opsættende virkning. Disse bestemmelser vil også finde anvendelse på beslutninger om videregivelse af fingeraftryk efter den foreslåede bestemmelse.

Der henvises endvidere til forslaget § 1, nr. 5.

Til nr. 3

I den situation, hvor en person afgiver en erklæring til oplysning i sager, der henhører under udlændingeloven, foreslås der i § 40, stk. 4, indsat en bestemmelse om, at udlændingemyndighederne kan kræve, at erklæringen afgives på tro og love.

Bestemmelsen indsættes med henblik på at kunne skærpe strafansvaret for de erklæringer, som afgives til udlændingemyndighederne til brug for behandlingen af en ansøgning om opholdstilladelse. Navnlig vil der under behandlingen af en ansøgning om familiesammenføring blive indhentet erklæringer fra ansøgeren og den herboende reference om det fælles samliv, slægtskabsforholdet m.v., der vil indgå i afgørelsesgrundlaget.

Efter straffelovens § 163 straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 måneder bl.a. den, som til brug i retsforhold, der vedkommer det offentlige, afgiver urigtig skriftlig erklæring. Afgivelse af urigtig erklæring over for udlændingemyndighederne vil kunne straffes efter denne bestemmelse.

Afgivelse af en erklæring på tro og love indebærer, at afgivelse af urigtig erklæring vil kunne straffes efter straffelovens § 161. Efter straffelovens § 161 straffes med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 2 år bl.a. den, som for eller til en offentlig myndighed afgiver en falsk erklæring »på tro og love eller på lignende højtidelig måde, hvor sådan form er påbudt eller tilstedt«.

Et krav om afgivelse af en erklæring på tro og love vil kunne stilles af udlændingemyndighederne, d.v.s. de myndigheder, der efter udlændingeloven træffer afgørelse i de sager, der henhører under denne lov (Udlændingestyrelsen, Flygtningenævnet, Indenrigsministeriet, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, politimestrene).

Et krav om afgivelse af en erklæring på tro og love vil kunne stilles i enhver sag, der henhører under udlændingeloven, d.v.s. i sager om meddelelse, forlængelse, bortfald og inddragelse af henholdsvis visum og opholds- eller arbejdstilladelse samt i sager vedrørende afvisning eller udvisning.

Et krav om afgivelse af en erklæring på tro og love vil kunne stilles over for enhver person, der afgiver en erklæring til oplysning af udlændingesagen, d.v.s. såvel ansøgeren, der efter udlændingelovens § 40, stk. 1, har oplysningspligt, som andre personer uanset statsborgerskab, der på eget initiativ eller efter opfordring fra udlændingemyndighederne afgiver en erklæring til brug for sagen.

Et krav om afgivelse af en erklæring på tro og love vil rutinemæssigt kunne stilles i de nævnte sagstyper. Dette vil navnlig få betydning i familiesammenføringsager, hvor en herboende reference bekræfter

slægtskabet, eller hvor både ansøger og reference bekræfter, at de samlever på fælles bopæl. Kravet vil kunne stilles uden konkret mistanke om, at erklæringen er urigtig.

Det forudsættes, at udlændingemyndighederne vejleder den person, over for hvem der stilles krav om afgivelse af erklæring på tro og love, om retsvirkningerne af en sådan erklæring.

Den person, over for hvem der er stillet krav om afgivelse af erklæring på tro og love, er ikke efter den foreslåede bestemmelse pligtig til at afgive selve erklæringen. Ansøgeren vil dog efter udlændingelovens § 40, stk. 1, have oplysningspligt over for udlændingemyndighederne.

Nægter den ansøger, over for hvem der er stillet krav om afgivelse af en erklæring på tro og love, at afgive den pågældende erklæring, vil en sådan nægtelse af at afgive oplysninger til brug for sagen efter en konkret vurdering kunne tillægges processuel skadevirkning.

Tilsvarende gælder, hvis vedkommende vælger at afgive erklæringen, men med en tilkendegivelse af, at erklæringen ikke er afgivet på tro og love.

Viser den afgivne erklæring på tro og love sig at være urigtig, forudsættes det, at den myndighed, som erklæringen afgives overfor, rutinemæssigt foretager anmeldelse til politiet, således at politiet kan foretage den fornødne efterforskning med henblik på eventuel tiltale for strafbart forhold.

I konkrete tilfælde, hvis det efter omstændighederne står klart, at der ikke har været forsæt til at afgive urigtig erklæring, eller hvis der er tale om urigtige oplysninger af mindre væsentlig betydning for sagen, kan anmeldelse til politiet undlades.

Der foreslås endvidere i § 40, stk. 5, indsat en bestemmelse om, at den, der ved at afgive en urigtig erklæring eller på anden måde medvirker eller søger at medvirke til, at en udlænding opnår en opholdstilladelse ved svig, skal erstatte de udgifter, der påføres staten ved udlændingens indrejse, ophold og udrejse.

Efter den gældende udlændingelovs § 43, stk. 3, skal den, der har bistået en udlænding med ulovligt at indrejse eller opholde sig her i landet, og den, der har beskæftiget en udlænding uden arbejdstilladelse, erstatte de udgifter, der påføres staten ved udlændingens ophold og udrejse.

Det forekommer naturligt, at den, der ved at afgive en urigtig erklæring eller på anden måde medvirker eller søger at medvirke til, at en udlænding opnår en opholdstilladelse ved svig, pålægges en tilsvarende erstatningspligt.

Det er en betingelse for erstatningsansvaret, at den pågældende ved afgivelse af urigtig erklæring, f.eks.

ved en urigtig bekræftelse af et slægtskab i en familiesammenførings sag, eller på anden måde, f.eks. ved aflevering af et foto eller til brug for DNA-undersøgelsen en blodprøve hidrørende fra en anden person, forsætligt eller uagtsomt medvirker eller søger at medvirke til, at en udlænding opnår en opholdstilladelse ved svig. Ved afgørelsen af erstatningspørgsmålet er det således dansk rets almindelige erstatningsretlige principper, der finder anvendelse.

Forsøg på medvirken kan forekomme, hvis myndigheden inden meddelelse af opholdstilladelse, f.eks. på grund af en gennemført DNA-test, opdager, at udlændingen og den medvirkende, f.eks. ved urigtige bekræftelser af slægtskabet, har søgt at opnå opholdstilladelsen ved svig.

Erstatningspligten omfatter de udgifter, der påføres staten ved udlændingens indrejse, ophold og udrejse, d.v.s. eventuelle transportudgifter i forbindelse med at få den udlænding, der har opnået opholdstilladelsen ved svig, bragt til landet, eventuelle udgifter efter udlændingeloven eller lov om social bistand til udlændingens underhold samt politiets udgifter i forbindelse med udsendelsen af den pågældende. Erstatningspligten omfatter også de udgifter, der påføres staten ved behandlingen af udlændingesagen, f.eks. en gennemført DNA-test.

Afgørelse om erstatningspligt træffes af Udlændingestyrelsen med klageadgang til indenrigsministeren, jf. udlændingelovens § 46.

Det foreslås indsat i bestemmelsen, at kravet tillægges udpantningsret, jf. retsplejelovens § 478, stk. 2.

Til nr. 4.

Den foreslåede bestemmelse i § 40 a, stk. 1, nr. 3, indebærer, at der kan optages fingeraftryk af en udlænding, der ikke søger om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 1 og 2, og som skal afvises, udvises eller udrejse af landet, jf. § 30, stk. 1, såfremt der på baggrund af den pågældendes dokumenter, ejendele, økonomiske midler og andre personlige forhold er bestemte grunde til at antage, at den pågældende vil indrejse på ny og ansøge om opholdstilladelse efter § 7, stk. 1 og 2.

Der kan efter bestemmelsen optages fingeraftryk af en udlænding, der ikke er spontan asylansøger, såfremt den pågældende skal afvises eller udvises eller den pågældende efter et afslag på meddelelse eller forlængelse af, inddragelse af eller bortfald af henholdsvis visum og opholds- eller arbejdstilladelse har pligt til at udrejse, jf. nærmere udlændingelovens § 30, stk. 1.

Fingeraftryk skal således kun kunne optages, når der er en konkret begrundet formodning for, at det reelle formål med forsøget på at indrejse var at søge asyl i Danmark på et eller andet tidspunkt efter indrejsen.

Der kan i denne forbindelse lægges vægt på den pågældendes dokumentforhold, billetforhold, økonomiske forudsætninger, adfærd, bagageforhold m.v.

Som et eksempel, der vil være omfattet af forslaget, kan nævnes den situation, hvor en række udlændinge med en nationalitet, der erfaringsmæssigt indgiver ansøgning om asyl, forsøges indsmuglet i Danmark gennem et sikkert 1. asylland, men pågribes ved grænsen. I dette tilfælde kan omstændighederne ved indrejsen give bestemte grunde til at antage, at formålet med indrejsen har været at indgive ansøgning om asyl inde i landet. Dette vil navnlig være tilfældet, hvis en del af de pågældende ansøger om asyl straks.

Afgørelse om optagelse af fingeraftryk træffes af politiet. Politiets afgørelse vil kunne påklages til indenrigsministeren. Klagen har ikke opsættende virkning, jf. § 48, stk. 1.

Politiet har – som ved optagelse af fingeraftryk i øvrigt efter § 40 a, stk. 1 og 2 – adgang til at anvende den fornødne magt til tvangsmæssigt at optage fingeraftrykket.

Til nr. 5

Det foreslås, at § 40 a, stk. 2, ændres, således at der også kan optages fingeraftryk af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

Ændringen vil give mulighed for, at politiet i de tilfælde, hvor politiet drager omsorg for en udlændings udrejse, kan optage fingeraftryk af en udlænding med henblik på fingeraftrykkets videregivelse til hjemlandets eller et andet lands repræsentation her i landet eller i udlandet og med henblik på denne repræsentations udstedelse af pas eller andet rejsedokument. Der kan nærmere henvises til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 2, og til de almindelige bemærkninger punkt 5.1.

Bestemmelsen dækker også den situation, hvor hjemlandets myndigheder stiller krav om, at der optages et fingeraftryk under overværelse af ambassadepersonale m.v., og ikke finder et tidligere optaget fingeraftryk tilstrækkeligt.

Ændringen omfatter også optagelse af fingeraftryk med henblik på de danske myndigheders udstedelse af rejsedokument.

Til nr. 6

Det foreslås indsat som en ny bestemmelse i § 40 a, stk. 4, at fingeraftryk, der modtages fra udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager, kan registreres i det i stk. 3 nævnte edb-register.

Med forslaget til § 40 a, stk. 4, indføres der således mulighed for at lagre fingeraftryk modtaget fra udenlandske udlændingemyndigheder i udlændingesager. Fingeraftryk, der er modtaget fra andre landes udlændingemyndigheder, og som opfylder betingelserne for søgning i den såkaldte B-fil, kan efter forslaget lagres i B-filen.

Da det må formodes, at forespørgslen fra den pågældende udlændingemyndighed er begrundet i en mistanke om, at udlændingen har ansøgt om asyl i andre lande (dobbeltansøger) og dermed også kan anses som en mulig senere asylansøger i Danmark, vil en sådan lagring af potentielle asylansøgers fingeraftryk kunne føre til, at den pågældende ved en senere ansøgning om asyl i Danmark hurtigt vil kunne identificeres.

Det er en betingelse, at fingeraftrykket er modtaget fra udenlandske udlændingemyndigheder, d.v.s. myndigheder, som efter det pågældende lands resortfordeling har ansvaret for indsamling af oplysninger om optagne fingeraftryk fra udlændinge og eventuelt ansvaret for et oprettet register herom, og at fingeraftrykket er modtaget i forbindelse med behandlingen af udlændingesager, d.v.s. modtaget til søgning i B-filen.

Det vil i den forbindelse skulle oplyses over for den udenlandske udlændingemyndighed, at fingeraftrykket lagres i det nationale fingeraftryksregister over asylansøgere og uidentificerede udlændinge m.v.

Det foreslås indsat som en ny bestemmelse i § 40 a, stk. 5, at fingeraftryk, der i medfør af stk. 3 og 4 er registreret i det i stk. 3 nævnte edb-register, slettes 10 år efter registreringen.

Bestemmelsen skal ses på baggrund af, at slettefristen efter de gældende Forskrifter for Det Centrale Fingeraftryksregister over Asylansøgere og Uidentificerede Udlændinge m.v. i overensstemmelse med bemærkningerne til lovforslaget til lov nr. 382 af 14. juni 1995 er 5 år fra optagelsen af fingeraftrykket.

Ændringen er begrundet i, at en opbevaringstid på 10 år vil forbedre muligheden for at kunne opfylde intentionerne om at opfange dobbeltansøgere.

Slettefristen regnes fra registreringen og ikke fra optagelsen, jf. herved den foreslåede adgang i § 40 a, stk. 4, til at registrere fingeraftryk optaget i udlandet.

Det foreslås indsat som en ny bestemmelse i § 40 a, stk. 6, at fingeraftryk, der i medfør af stk. 3 og 4

registreres i det i stk. 3 nævnte edb-register til brug for identifikation af den pågældende udlænding, manuelt eller elektronisk kan sammenholdes med fingeraftryk optaget efter retsplejelovens bestemmelser herom.

Forslaget giver hjemmel til en elektronisk sammenholdelse af et fingeraftryk i Det Centrale Fingeraftryksregister over Asylansøgere og Uidentificerede Udlændinge m.v. (B-filen) med fingeraftryk i Det Centrale Fingeraftryksregister over kriminelle udlændinge (A-filen).

Det er en betingelse, at den manuelle eller elektroniske sammenholdelse mellem A-filen og B-filen sker til brug for identifikation af et fingeraftryk i B-filen og dermed til brug for behandlingen af en udlændingesag. Sammenholdelse kan fortsat ikke finde sted til brug for identifikation af et fingeraftryk i A-filen i forbindelse med efterforskningen af et strafbart forhold. En sådan søgning forudsætter, at betingelserne i udlændingelovens § 40 a, stk. 4 (nu stk. 7), er opfyldt.

Med forslaget til § 40 a, stk. 6, skabes der mulighed for, at en udlændings fingeraftryk i forbindelse med lagring i B-filen kan søges op mod fingeraftryk lagret i A-filen, således at de oplysninger, der findes i A-filen, kan nyttiggøres med henblik på at afsløre, om en udlænding, der indgiver ansøgning om asyl i Danmark, tidligere under en anden identitet er blevet dømt og udvist for kriminalitet her i landet.

Forslaget tilsigter således at modvirke, at der kan blive truffet urigtige afgørelser i asylsager som følge af mangelfuld identifikation af asylansøgere.

Til nr. 7

Det foreslås indsat som en ny bestemmelse i § 40 a, stk. 8, at søgning og videregivelse af oplysninger fra registret til politiet til brug for en international efterlysning kan ske under de i stk. 7 nævnte betingelser.

Søgning og videregivelse af oplysninger fra registret til politiet kan herefter ske, hvis efterlysningen vedrører en lovovertrædelse, der efter den danske lovgivning kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, jf. stk. 7, nr. 1, og søgningen må antages at være af afgørende betydning for de danske myndigheders behandling af en anmodning om efterlysning, jf. stk. 7, nr. 2.

Afgørelse om søgning og videregivelse træffes af retten ved kendelse efter de nærmere regler i stk. 5, der bliver stk. 9, jf. forslagets § 1, nr. 8.

Forslaget omfatter alene internationale efterlysninger gennem Interpol.

Inden for rammerne af Interpol-samarbejdet modtager Interpol, København, et stort antal efterlysnin-

ger fra de øvrige 175 medlemslande. Efterlysninger fra lande, der har ratificeret den europæiske konvention af 13. december 1957 om udlevering af lovovertrædere, er baseret på konventionens regler, efterlysninger fra USA og Canada er baseret på bilaterale udleveringsaftaler, medens efterlysninger fra de øvrige lande ikke er underlagt nogen aftale, men normalt ikke vil omfatte personer i mindre sager.

Forslaget giver mulighed for, at internationalt efterlyste personers fingeraftryk kan søges i B-filen, og vil dermed hindre, at den situation opstår, at Danmark må meddele et land, som har udsendt en international efterlysning, at en efterlyst person er ukendt, uanset at vedkommende har indgivet ansøgning om asyl i Danmark.

Er efterlysningen udsendt fra hjemlandet (forfølgelseslandet), vil der ikke blive oplyst om identifikation via fingeraftryk i B-filen, medmindre der er truffet endelig afgørelse om afslag på en eventuel ansøgning om asyl, og asylsagen ikke er genoptaget. Efter endeligt afslag på asyl vil oplysning om ansøgningen om og afslaget på asyl ikke blive videregivet til hjemlandet.

Forslaget giver mulighed for til brug for asylsagsbehandlingen at få afsløret dels om vedkommende har indgivet ansøgning om asyl under falsk identitet, dels om vedkommende i Danmark eller i udlandet har begået kriminalitet, hvilket kan få betydning for udlændingemyndighedernes stillingtagen til asylsagen. Dette gælder navnlig anvendelsen af flygtningekonventionens artikel 1, F, b, hvorefter en alvorlig ikke-politisk forbrydelse i hjemlandet udelukker en flygtning fra at være omfattet af konventionens artikel 1, A.

Forslaget giver endvidere mulighed for at styrke Danmarks muligheder for at efterleve sine ovenfor beskrevne internationale forpligtelser i Interpol-samarbejdet.

Til nr. 8

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 7.

Til nr. 9

Forslaget er en konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring af § 40 a, stk. 4, i § 1, nr. 6.

Til nr. 10

Det foreslås indsat som en ny bestemmelse i § 40 b, stk. 1, at der kan optages personfotografi af en udlænding, der søger om opholdstilladelse efter § 7.

Personfotografiet kan optages i forbindelse med registreringen som asylansøger eller på et senere tidspunkt under sagens behandling, også efter et

eventuelt afslag på asyl, uanset om det skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikationen af den pågældende.

Personbilledet vil i disse tilfælde navnlig kunne benyttes ved en videregivelse til inden- og udenlandske udlændingemyndigheder efter § 40 b, stk. 3, med henblik på en overførelse af asylansøgeren efter reglerne i EF- asylkonventionen (Dublinkonventionen) til et andet EU-land.

Personbilledet vil endvidere kunne optages rutinemæssigt af alle spontane asylansøgere med henblik på eventuel senere anvendelse, når det kan konstateres, at der efter reglerne i Dublin-konventionen vil kunne fremsættes anmodning om, at asylansøgeren overføres eller tilbagetages til et andet EU-land.

Det foreslås indsat som en ny bestemmelse i § 40 b, stk. 2, at der kan optages personbilled af en udlænding, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt med henblik på identifikation af den pågældende, med henblik på udstedelse af identitetskort eller andet legitimationsdokument eller med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument.

Bestemmelsen svarer til den gældende regel i § 40, stk. 4; dog foreslås det, at personbilled også kan optages med henblik på udstedelse eller fremskaffelse af rejsedokument fra inden- eller udenlandske myndigheder, jf. forslaget § 1, nr. 2.

Det foreslås indsat som en ny bestemmelse i § 40 b, stk. 3, at personbilled optaget i medfør af stk. 1 og 2 uden udlændingens samtykke kan videregives til indenlandske og udenlandske udlændingemyndigheder i forbindelse med behandlingen af udlændingesager.

Bestemmelsen giver mulighed for uden udlændingens samtykke at videregive et personbilled til et andet EU-land i forbindelse med en anmodning om at overtage eller tilbagetage en asylansøger efter reglerne i EF- asylkonventionen (Dublinkonventionen).

Ved indenlandske udlændingemyndigheder forstås de myndigheder m.v., der efter udlændingeloven træffer afgørelse i eller medvirker til at træffe afgørelse i de sager, der henhører under denne lov (Udlændingestyrelsen, Dansk Flygtningehjælp, Flygtningævnet, Indenrigsministeriet, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, politimestre-
ne).

Behandlingen af udlændingesager kan omfatte enhver sag, der henhører under udlændingeloven, d.v.s. sager om meddelelse, forlængelse, bortfald og inddragelse af henholdsvis visum og opholds- eller arbejdstilladelse samt sager vedrørende afvisning eller udvisning.

Der er ikke med bestemmelsen tilsigtet nogen indskrænkning i den eksisterende adgang til i identifikationsøjemed at videregive personbilleder til udenlandske myndigheder.

Personbilledet vil ikke blive videregivet til hjemlandets myndigheder, før end der er givet endeligt afslag på asyl, og oplysning om ansøgningen om eller afslaget på asyl vil heller ikke blive videregivet til hjemlandets myndigheder. Personbilledet vil heller ikke blive videregivet til hjemlandets myndigheder, hvis asylsagen er genoptaget.

Til nr. 11

Efter den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 5, kan Udlændingestyrelsen bestemme, at udgifterne til udlændingens underhold dækkes af Udlændingestyrelsen i overensstemmelse med bestemmelsen i stk. 1, og at udlændingen skal tage ophold efter styrelsens nærmere bestemmelse, jf. bestemmelsens henvisning til § 42 a, stk. 4.

Bestemmelsen omfatter alene udlændinge, der ikke har ansøgt om asyl, og som efter reglerne i kapitel 1 og 3 - 5 ikke har ret til at opholde sig her i landet. Udlændinge, der har ansøgt om asyl, er efter de gældende regler omfattet af § 42 a.

Det er hensigten at indkvartere de nævnte udlændinge på asylcentre i overensstemmelse med § 42 a, stk. 2.

Det foreslås, at Udlændingestyrelsens afgørelse om, at udlændingens underhold dækkes af styrelsen, ikke kan indbringes for Indenrigsministeriet, jf. lovforslagets § 1, nr. 4. Dette svarer til, at Udlændingestyrelsens pålæg om, at en asylansøger tager ophold efter styrelsens nærmere bestemmelse, efter de gældende regler ikke kan påklages.

Politiet kan anmode Udlændingestyrelsen om at træffe afgørelse efter § 42 a, stk. 5. Politiet kan i den forbindelse til brug for styrelsens afgørelse om, at udlændingens underhold dækkes af styrelsen, videregive de oplysninger om udlændingens rent private eller andre fortrolige forhold til Udlændingestyrelsen, der er nødvendige for styrelsens behandling af sagen.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 42 a, stk. 6, kan Udlændingestyrelsen træffe afgørelse om, at en udlænding ikke skal have sine udgifter til underhold dækket, bortset fra kost, logi og sundhedsmæssige ydelser. Det forudsættes, at udlændingen får ydet kost og logi i naturalier, og således ikke vil få udbetalt kost-, lomme- eller tøjpenge. Udlændingestyrelsen kan træffe bestemmelse herom for et bestemt tidsrum eller indtil videre.

De udlændinge, hvor der efter § 42 a, stk. 6, træffes bestemmelse om hel eller delvis undladelse af ud-

betaling af underhold, vil være omfattet af den pligt-mæssige aktivering i overensstemmelse med § 42 d, stk. 1, og vil afhængig af indenrigsministerens nærmere bestemmelse kunne omfattes af den frivillige aktivering.

Børn af udlændinge omfattet af § 42 a, stk. 5, vil endvidere have adgang til undervisning, jf. den foreslåede ændring af § 42 c, stk. 1. Voksne udlændinge omfattet af § 42 a, stk. 5, der hidtil ikke har modtaget undervisning, mens de blev indkvarteret ved politiets foranstaltning, forudsættes ikke omfattet af undervisningstilbudene for denne gruppe.

De udlændinge, som Udlændingestyrelsen kan træffe sådan bestemmelse for, skal enten være udlændinge, hvis asylansøgning er taget under behandling, jf. § 42 a, stk. 1, - herunder asylansøgere i udsendelsesposition - eller udlændinge, der uden at have ansøgt om asyl i øvrigt skal udrejse af landet, jf. § 42 a, stk. 5.

Det forudsættes, at der er mulighed for en sådan indkvartering, at udlændingen kan ydes kost i naturallier.

Udlændingestyrelsen kan endvidere kun træffe bestemmelse efter § 42 a, stk. 6, hvis udlændingen er omfattet af en af de i stk. 6, nr. 1 - 8, nævnte situationer. En eventuel afgørelse omfatter ikke udlændingens husstand.

Udlændingestyrelsen vil efter nr. 1 kunne træffe sådan bestemmelse, hvis udlændingen indgiver ansøgning om asyl ved eller efter indreisen og ikke medvirker til sagens oplysning, jf. § 40, stk. 1. Bestemmelsen gælder således ikke, hvis asylansøgeren medvirker til fastlæggelse af identitet, nationalitet, rejserute og sagens oplysning i øvrigt.

Udlændingestyrelsen vil efter nr. 2 kunne træffe sådan bestemmelse, hvis asylansøgeren er indkaldt til en afhøring hos Udlændingestyrelsen eller politiet, som vedkommende udebliver fra.

Udlændingestyrelsen vil efter nr. 3 kunne træffe sådan bestemmelse, hvis udlændingen har udvist voldelig eller truende adfærd over for personer, der udfører opgaver med driften af et indkvarteringssted for udlændinge, eller over for de personer, der i øvrigt opholder sig på indkvarteringsstedet. Det er ingen betingelse, at der samtidig er indgivet anmeldelse om eller rejst sigtelse for strafbart forhold.

Udlændingestyrelsen vil efter nr. 6 kunne træffe sådan bestemmelse, hvis en udlænding tilsidesætter et pålæg om at udføre de i § 42 d, stk. 1, nævnte nødvendige opgaver i forbindelse med driften af indkvarteringsstedet. De nærmere regler om aktivering af udlændinge vil blive fastsat i en bekendtgørelse, når styrelsens arbejdsgruppe om selvaktivering af asylansøgere har afgivet rapport.

Udlændingestyrelsen vil efter nr. 7 kunne træffe sådan bestemmelse, hvis politiet har sat spærrekort på en udlænding i Det Centrale Kriminalregister, fordi udlændingen ikke træffes ved forkyndelse af en afgørelse eller ved udrejsekontrollen dagen efter udrejsefristens udløb, eller fordi en udlænding, der er pligtig at udrejse, ikke opholder sig på det asylcenter, hvor vedkommende er indkvarteret.

Udlændingestyrelsen vil efter nr. 8 kunne træffe sådan bestemmelse, hvis udlændingen i strid med § 40, stk. 3, 1. pkt., har nægtet at meddele de nødvendige oplysninger til politiet og at medvirke til tilvejebringelse af nødvendig rejselegitimation og visum og udrejsten i øvrigt, uanset at udlændingen i øvrigt har pligt til at udrejse af landet. Bestemmelsen gælder såvel asylansøgere som andre udlændinge og omfatter også udlændinge, der nægter at medvirke til en fastsættelse af identitet og nationalitet og derved lægger hindringer i vejen for en udsendelse.

Udlændingestyrelsen kan, selv om udlændingen er omfattet af § 42 a, stk. 6, nr. 1 - 8, efter en konkret vurdering undlade at træffe sådan bestemmelse, hvis udlændingens manglende medvirken er bagatelagtig eller undskyldelig, eller hvis inddragelse af lomme- og tøjpenge efter udlændingens personlige og familiemæssige forhold vil virke særlig belastende for udlændingen, f.eks. hvis udlændingen har børn i den undervisningspligtige alder, eller hvis den udlænding, afgørelsen omfatter, er mindreårig.

I tilfælde, hvor Udlændingestyrelsen har truffet afgørelse om ikke at dække udlændingens udgifter til underhold, vil udlændingen ikke kunne opnå støtte til dækning af de pågældende udgifter i medfør af anden lovgivning, herunder efter bistandslovens bestemmelser.

Udlændingestyrelsens afgørelser om ikke at dække udlændingens udgifter til underhold vil kunne indbringes for indenrigsministeren, jf. den gældende § 46, stk. 2.

Politiet kan anmode Udlændingestyrelsen om at træffe afgørelse efter § 42 a, stk. 6. Politiet kan i den forbindelse til brug for styrelsens afgørelse om helt eller delvist at undlade at dække udlændingens udgifter til underhold videregive de oplysninger om udlændingens rent private eller andre fortrolige forhold til styrelsen, der er nødvendige for styrelsens behandling af sagen.

Videregivelse af oplysninger om sigtelser om strafbare forhold vil kunne ske i medfør af § 53 a, stk. 5, hvis den pågældende er asylansøger. Dette vil kunne være relevant til brug for afgørelser efter § 42 a, stk. 6, nr. 1, 4, 6 og 8 (overtrædelser af udlændingeloven, der er strafbare) og nr. 3 (overtrædelser af straffeloven). Bestemmelsen i § 53 a, stk. 5, foreslås æn-

dret, således at en sådan videregivelse også vil kunne ske for udlændinge, der ikke er asylansøgere, men omfattet af § 42 a, stk. 5.

Til nr. 12

Bestemmelsen i § 42, stk. 1, 1. pkt., foreslås ændret, således at ikke blot børn i den undervisningspligtige alder af asylansøgere, men også børn af udlændinge, der er omfattet af § 42 a, stk. 5, skal deltage i særskilt undervisning.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 11.

Til nr. 13

Der henvises til bemærkningerne til nr. 11.

Til nr 14

Udlændingebekendtgørelsen har siden 1984 indeholdt regler om, at politiet – efter Udlændingestyrelsens bemyndigelse – når særlige grunde taler derfor kan udstede nødvisum ved indrejsen i landet eller tilladelse til, at en udlænding indrejser uden visum, jf. § 16, stk. 2 og 3.

Det præciseres i den foreslåede bestemmelse, at indenrigsministeren – som angivet i de gældende bestemmelser i udlændingebekendtgørelsen – kan fastsætte nærmere regler om, at politiet i helt særlige tilfælde kan udstede visum ved indrejsen i landet samt udstede tilbagejættilladelse til en udlænding, der lovligt opholder sig her i landet.

Der er alene adgang til at bemyndige politiet til at udstede visum eller tilbagejættilladelse, ikke til at meddele afslag på visum eller tilbagejættilladelse. Afgørelse herom vil som hidtil skulle træffes af Udlændingestyrelsen, jf. udlændingelovens § 46.

Der er ikke med bestemmelsen tilsigtet nogen ændring af den gældende ordning.

Er politiet i tvivl om muligheden for at udstede nødvisum, vil sagen skulle forelægges for Udlændingestyrelsen.

Til nr. 15

Der er tale om konsekvensrettelser.

Til nr. 16

Der henvises til bemærkningerne til nr. 11.

Til nr. 17

Efter den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 61 kan bødeansvar pålægges selskabet som sådant, hvis en overtrædelse er begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende.

Ved lov nr. 474 af 12. juni 1996 om ændring af straffeloven er der fastsat regler om strafansvar for juridiske personer. Loven trådte i kraft den 1. juli 1996. Loven bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar.

Ved lovændringen blev der i straffeloven indføjet nogle generelle bestemmelser om kollektivansvar. De nye bestemmelser omfatter også lovovertrædelser, der begås af staten eller kommuner.

Bestemmelserne indebærer, at kollektivansvar efter omstændighederne kan gøres gældende over for visse større enkeltmandsvirksomheder, hvis virksomheden kan sidestilles med et selskab, jf. straffelovens § 26, stk. 2.

I forbindelse med indføjelsen af de nævnte regler i straffeloven er det forudsat, at allerede gældende bestemmelser om hjemmel til selskabsansvar ændres i overensstemmelse hermed.

Det foreslås derfor, at udlændingelovens § 61 ændres, således at der som forudsat ved ændringen af straffeloven kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5 for overtrædelse af straffebestemmelserne i udlændingeloven.

Til § 2

Bestemmelsen vedrører lovens ikrafttræden.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens ikrafttræden på Færøerne og Grønland.

Skriftlig fremsættelse (12. marts 1997)

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg tillader mig herved for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Optagelse af fingeraftryk og personfotografi, foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse m.v., og foranstaltninger over for den, der medvirker til, at en udlænding opnår opholdstilladelse ved svig, m.v.). (Lovforslag nr. L 190).

Hensigten med lovforslaget er at sikre det bedst mulige grundlag for de afgørelser, der træffes som led i asylsagsbehandlingen, og at forbedre mulighederne for at imødegå misbrug af udlændingelovens regler om opholdstilladelse.

Der skabes mulighed for, at politiet kan optage fingeraftryk af udlændinge, der ikke søger om asyl, men som afvises, udvises eller udsendes, og om hvem der er bestemte grunde til at antage vil indrejse på ny og ansøge om asyl. Det kan eksempelvis være udlændinge, som er kommet uretmæssigt ind i Danmark.

Der gives hjemmel til at sammenholde oplysninger i Det centrale Fingeraftryksregister over Asylansøgere og Uidentificerede Udlændinge m.v. (B-filen) og Det Centrale Fingeraftryksregister over kriminelle (A-filen).

Der tilvejebringes mulighed for, at fingeraftryk, der modtages fra udenlandske myndigheder, og som er optaget i forbindelse med udlændingesager i udlandet, kan lagres i B-filen. Endvidere indføres en slettefrist på 10 år for oplysninger i B-filen. I dag er slettefristen ifølge registerforskrifterne 5 år.

Der indføres mulighed for, at der under visse nærmere angivne betingelser efter retskendelse kan foretages søgning i B-filen for internationalt efterlyste personer.

Det foreslås, at der i forbindelse med fremstilling for hjemlandets repræsentation som

led i politiets bestræbelser på at effektuere afslag på opholdstilladelse efter retskendelse kan optages og videregives fingeraftryk af den pågældende udlænding.

Det foreslås med henblik på at efterleve Dublin-konventionens gennemførelsesforanstaltninger, at politiet skal kunne optage personfotografi af identificerede asylansøgere, og at politiet skal have adgang til at videregive personfotografiet til såvel indenlandske som udenlandske udlændingemyndigheder.

Forslaget indeholder regler om, at udlændinge, som det påhviler at udrejse af landet, men som ikke medvirker til udsendelsen, asylansøgere, som modvirker sagens oplysning, og asylansøgere, der forstyrrer driften af det indkvarteringssted, hvor de pågældende er indkvarteret, ikke skal have deres underhold her i landet dækket bortset fra kost og logi i naturalier og sundhedsmæssige ydelser. Det foreslås endvidere, at der gives mulighed for at pålægge visse af disse udlændinge daglig meldepligt hos politiet.

Der indføres mulighed for, at udlændingemyndighederne kan kræve, at den udlænding, der afgiver en erklæring til brug for en udlændingesag, skal afgive erklæring på tro og love og vil dermed være undergivet det skærpede strafansvar efter straffelovens § 161.

Det foreslås, at den, der ved at afgive en urigtig erklæring eller på anden måde medvirker eller søger at medvirke til, at en opholdstilladelse opnås ved svig, er pligtig at erstatte staten de udgifter, der påføres ved udlændingens indrejse, ophold og udrejse samt ved behandlingen af udlændingesagen.

Da der har været behov for et omfattende grundudredende arbejde, der har involveret adskillige myndigheder på udlændingeområdet, har det ikke været muligt at fremsætte forslaget på et tidligere tidspunkt i indeværende Folketingssamling.